

Ámokfotók

KÖNYVKRITIKA - LXIII. évfolyam, 27. szám, 2019. július 5.

*Schmidt Mária: Új világ született 1918–1923. Közép- és Kelet-Európai Társadalom Kutatásáért
Közalapítvány, Budapest, 2019, 156 oldal, 2700 Ft*

Valójában nagyon nehéz megállapítani, hogy miféle művet olvasunk. Egyfelől nyilván tudományosat, mert a szerző minden megállapítást pontos hivatkozással, lábjegyzettel látott el. Hat oldalt tesz ki a felhasznált irodalom impozáns listája. Másfelől nem könnyű szabadulni attól az érzéstől, hogy tankönyvet – igaz, kérdések és más szükséges kiegészítők nélkül. Az egész – egyébként elegáns, szép, drága papírra nyomott – kötetten végigvonul egy sajátos kiemelési rendszer, egész sorok szerepelnek kövérrel, félkövérrel, dőlt betűvel, sőt kövérrel és dőlttel egyszerre; kiabálják, hogy én vagyok a lényeg, ezt kell megjegyezni! Ebben nem is annyira mai, inkább hatvanas évekbeli iskolai könyvekre emlékeztet (van, ahol 11 sort szedtek végig kövérrel!). S egyáltalán: a valójában rövid, sőt a sok egész oldalas kép miatt még sokkal rövidebb könyv tele van tömör, velős megállapításokkal, lépten-nyomon ítélt, minősített, általános szentenciákat mond ki, figyelmeztet és összegez. Többnyire kiderül belőle, hogy a brit imperialisták gonoszak (az „erkölcstelen” és „cinikus” jelzőket használja), de az USA gyakran még rajtuk is túltesz. Az oroszok jók, de a bolsevikok persze rosszak – e két alapvetést kell összeegyeztetni. Magyarország természetesen jó és szép, nem tehet arról, hogy el kell szenvednie a gonoszok csapásait, de ha van erős vezetője (Tisza, Horthy stb.), akkor ismét talpra tud állni. Hogy Ausztria miért kapott önállóan 11 (!) kurta sort a 75. oldalon, azt nem tudtam megfejtani...